

3. Ніколаєнко Н. М. Напрямки діяльності бібліотеки згідно з «Концепцією розвитку Наукової бібліотеки УПА на 2011–2015рр.» [Текст] / Н. М. Ніколаєнко // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (44-та; 18–25 лютого 2011 р.). Ч. 6. Секції: Систем управління технологічними процесами і об'єктами; Радіоелектроніки та комп'ютерних систем; Інформатики і комп'ютерних технологій; Сучасних інформаційно-бібліотечних технологій : збірник тез доповідей / Укр. інж.-пед. акад. – Х. : [б. в.], 2011. – С. 56.

4. Черемних В. В. Нові комунікаційні форми культурно-просвітницької роботи в НБ УПА [Текст] / В. В. Черемних // Науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, науковців, аспірантів та співробітників академії (45-а; 2012 р.; Харків) : збірник тез доповідей / Укр. інж.-пед. акад. – Х. : [б. в.], 2012. – Ч. 6: Секції : Систем управління технологічними процесами і об'єктами. Радіоелектроніки та комп'ютерних систем. Інформатики і комп'ютерних технологій. Сучасних інформаційно-бібліотечних технологій. – С. 39.

5. Концептуальні засади виховної роботи в Українській інженерно-педагогічній академії. – Х.: УПА, 2009.

УДК 027.7:[025.5:001.891]

Рибальченко Олена Миколаївна

пошт. адреса: вул Університетська, 16, м. Харків, Україна

конт. тел.: 733-78-68

e-mail: rybalchenko@library.uipa.kharkov.ua

ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОГРАФІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНІХ ТА НАУКОВИХ ПОТРЕБ СПЕЦІАЛІСТІВ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ

Досягнення нової якості освіти залежить від рівня інформаційно-бібліотечного обслуговування, тобто бібліотека вищого навчального закладу стає сьогодні інформаційним центром забезпечення оптимальної освітньої і наукової діяльності закладу. Наукова бібліотека УПА є складовою інформаційного середовища академії і посередником між постійно зростаючим потоком інформації та її користувачами, постійно вдосконалює свою діяльність. В своїй роботі по розвитку галузевого інформаційного ресурсу з інженерної педагогіки бібліотека керується основними принципами побудови системи професійно-технічної освіти в Україні, що обумовлюють певну інтеграцію технічних та гуманітарних знань. Якісний інформаційно-бібліографічний супровід навчального процесу, що спрямований як на навчання професії і оволодіння новими технологіями у предметній сфері, так і на опанування методиками їх викладання

певною мірою впливає на ефективність підготовки фахівців інженерно-педагогічного профілю.

З 1995 року в Українській інженерно-педагогічній академії функціонує Спільна з Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України науково-дослідна лабораторія з проблем інженерно-педагогічної освіти, яка в 2010 році стала навчально-методичною лабораторією. У 2012 році Наукова бібліотека приєдналася до науково-дослідницької діяльності цієї лабораторії і в межах співпраці з нею здійснює науково-дослідну роботу «Системна організація інформаційно-бібліографічного забезпечення розвитку інженерно-педагогічної освіти». Мета дослідження – обґрунтувати та експериментально перевірити розроблені теоретичні та методичні основи системної організації інформаційно-бібліографічного забезпечення розвитку інженерно-педагогічної освіти при вирішенні професійних завдань підготовки компетентних інженерно-педагогічних кадрів відповідно до світових вимог.

На перших етапах дослідження (2012-2013 рр.) визначено, що інженерно-педагогічна підготовка фахівців стає більш ефективною за умови розробки і впровадження в практику діяльності ВНЗ інженерно-педагогічного профілю чіткої системної організації інформаційно-бібліографічного супроводу навчального процесу. Системний вимір – одна з істотних передумов цієї діяльності, який дозволив розробити принципову схему і модель системної організації інформаційно-бібліографічного забезпечення діяльності студентського, викладацького та адміністративного секторів інженерно-педагогічної освіти. Вона має багаторівневий, багатоаспектний характер, і враховує потреби для:

- навчальної діяльності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей
- наукової діяльності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей
- правової діяльності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей.
- забезпечення пошуково-дослідницької діяльності викладачів, аспірантів

УПА

- забезпечення інформаційної підтримки діяльності викладачів та майстрів виробничого навчання ПТНЗ та ВНЗ I-II рівнів акредитації.
- управлінської діяльності адміністрації навчального закладу.

Особливістю системної організації інформаційно-бібліографічного забезпечення інженерно-педагогічної освіти є поєднання інформаційних потоків інженерних знань і інноваційного розвитку педагогічної науки, освіти і практики, так як інженерно-педагогічна освіта за своєю сутністю є інтегративною між суто педагогічною і традиційною інженерною (професійною). Ця багатоаспектна складна динамічна система має цільові функції, спрямовані як на навчання професії і оволодіння новими технологіями у предметній сфері, так і на опанування методиками їх викладання.

За першими результатами дослідження вже визначені основні напрямки розвитку інформаційного середовища академії для забезпечення інформаційно-бібліографічної підтримки інженерно-педагогічної освіти, створено новий ресурс галузевого спрямування для інноватизації освітянських процесів з єдиною точкою

доступу на сайті Наукової бібліотеки у розділі «Інженерно-педагогічна освіта». В ньому, зокрема, представлено інформацію про навчально-методичну лабораторію з проблем інженерно-педагогічної освіти через інтерактивне посилання на сайт академії, повні тексти статей збірника наукових праць «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», інформація про наукову школу з проблем інженерно-педагогічної освіти та повнотекстовий ресурс «Інженерно-педагогічна освіта в дослідженнях науковців», інтерактивне посилання до галузевої реферативної бази даних з психолого-педагогічних питань на сайті ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського. Представлено також вторинний бібліографічний ресурс у вигляді науково-допоміжних, тематичних покажчиків та рекомендаційних списків літератури за тематикою досліджень навчально-методичної лабораторії. Перелік наукової періодики України з питань педагогіки і психології допоможе здійснювати оперативну адресну пошукову роботу, а Web-ресурси нададуть можливість організації роботи по міжвузівському співробітництву в галузі інженерної педагогіки. Для інформаційної підтримки керівників, викладачів, майстрів виробничого навчання ПТНЗ організовано рубрику «Професійно-технічна освіта».

Поряд з цим для забезпечення інформаційної підтримки у справі інженерно-педагогічної підготовки фахівців працівниками НБ УПА започатковано серію публікацій з питань інноватизації освітянських процесів у вигляді бібліографічних покажчиків, списків літератури науково-допоміжного та рекомендаційного характеру, які у збірнику наукових праць «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» знаходять відображення у розділі «Інформація». Це надає можливість науковцям, педагогам, аспірантам, студентам розширити знання і бути поінформованими з питань інновацій освіти, підготовки педагогічних кадрів, тощо. Продовження серії публікацій з питань інноватизації освітянських процесів сприятиме плідній співпраці з користувачами фахового видання.

Сьогодні бібліотека спрямовує роботу на розробку методики використання інформаційно-бібліографічного забезпечення навчальної, наукової, правової діяльності студентів інженерно-педагогічних спеціальностей, пошуково-дослідницької діяльності викладачів, аспірантів УПА, інформаційної підтримки діяльності викладачів та майстрів виробничого навчання ПТНЗ та ВНЗ I-II рівнів акредитації та управлінської діяльності адміністрації навчального закладу.

Підготовка спеціаліста інженерно-педагогічного напрямку, як і діяльність інженера-педагога, повинна забезпечувати кваліфікаційні уміння для вирішення професійних завдань здійснення збору, обробки, аналізу та систематизації як науково-технічної інформації з певної теми своєї професійної галузі, так і здійснювати професійно-освітні функції у сфері професійно-технічної та вищої професійної освіти. Таким чином, запорукою майбутньої кваліфікованої та успішної трудової діяльності інженера-педагога має стати його інформаційна компетентність, яка формує систему знань, необхідних для прийняття рішень з організації самостійного пошуку інформації. Важливим для майбутнього фахівця є також правильне оцінювання отриманих відомостей, використання їх, зберігання і переробка для своїх потреб, вміння створювати нову інформацію на якісно новому рівні. Сьогодні інформаційна компетентність інженера-педагога

тракується як готовність до активного використання професійно-орієнтованих інформаційних технологій в сфері професійної діяльності.

Та, незважаючи на знання технологічних аспектів інформатизації, сучасні фахівці володіють поверхневим рівнем інформаційної культури, відчувають суттєвий дефіцит спеціальних знань про джерела інформації і вміння професійно працювати з нею, що негативно впливає на продуктивність навчальної, наукової, дослідницької та професійної діяльності інженера-педагога.

Тому необхідною частиною своєї діяльності бібліотека вважає сприяння підвищенню у користувачів культури роботи з інформацією в рамках реалізації професійно-навчальних програм. Задля вирішення цього завдання бібліотека проводить цілеспрямовану роботу по формуванню інформаційної культури для усіх категорій користувачів шляхом лекційних, практичних занять, консультаційної допомоги, віртуального сервісу тощо. Для інтенсифікації процесу навчання вирішено надати перевагу електронним продуктам та послугам і за результатами дослідження «Системна організація інформаційно-бібліографічного забезпечення розвитку інженерно-педагогічної освіти» створити електронний бібліографічний довідник «На допомогу інженеру-педагогу» з методичними рекомендаціями по використанню інформаційно-бібліографічних ресурсів галузевого спрямування. Завдяки використанню комп'ютерних технологій у користувача з'явиться можливість отримувати максимальний об'єм навчальних матеріалів «собі на стіл» для багаторазового звернення до теоретичного матеріалу у зручному для нього темпі і режимі, вибудовувати власну траєкторію навчання і перевіряти рівень знань засвоєння навчального матеріалу в ході вивчення курсу.

Таким чином, Наукова бібліотека крок за кроком посилює інноваційну складову системної організації інформаційно-бібліографічного розвитку інженерно-педагогічної освіти в процесі виконання наукового дослідження.

Список джерел інформації

1. Коваленко О. Е. Теоретичні засади професійної педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів в контексті приєднання України до Болонського процесу : монографія / О. Е. Коваленко [та ін.] ; Укр. інж.-пед. академія. – Х. : [б. в.], 2007. – 162 с.

2. Педагогічна спрямованість навчального процесу в інженерній педагогіці : монографія / О. Е. Коваленко [та ін.] ; Укр. інж.-пед. академія. – Х. : УПА, 2005. – 123 с.

3. Реализация педагогической направленности учебного процесса средствами информационных технологий : монография / А. Т. Ашероф [та ін.] ; Укр. інж.-пед. академія, Моск. автомобільно-дорожний ін-т (гос. техн. ун-т) МАДИ (ГТУ), Ін-т проблем розвитку ВПО. – М. ; Х. : [б.и.], 2007. – 140 с.